

CE ÎNVAȚĂ COPIII LA GRĂDINIȚĂ

Educația copiilor mici, inclusiv pregătirea lor către școală, se realizează în baza *Standardelor de Învățare și Dezvoltare a Copilului (SIDC) de la naștere până la 7 ani* (2010) – document de politică educațională, obligatoriu pentru toate instituțiile de educație timpurie și învățământ preșcolar - publice sau private. Standardele reprezintă un set de afirmații care reflectă așteptările privind ceea ce *ar trebui copiii să știe și să poată face*. Acestea sînt definite pentru a sprijini creșterea și dezvoltarea copiilor de la naștere pînă la intrarea în școală, atît în mediul familial, cît și în cadrul altor servicii de educație timpurie.

La baza elaborării Standardelor au stat achizițiile științifice în domeniul psihologiei și pedagogiei copilului mic, a neuropsihologiei, precum și experiența confirmată în timp a programelor de educație timpurie din lume, care au contribuit semnificativ la cunoașterea mai îndeaproape a modului în care copiii cresc și se dezvoltă.

În domeniul **dezvoltării cognitive și cunoașterea lumii** Standardele naționale pun accent pe dezvoltarea *gîndirii critice și rezolvarea de probleme* de către copii, pe cunoștințe elementare de matematică, cunoașterea și înțelegerea lumii, ca de ex.:

- să analizeze relații între obiecte, evenimente, persoane pentru a descoperi *cauzalitatea și efectul*;
- să găsească *multiple răspunsuri /soluții* la întrebări, situații, probleme și provocări;
- să înțeleagă și să utilizeze numerele și cifrele, operațiile matematice elementare (de adunare și scădere), precum și caracteristicile obiectelor/fenomenelor (mărime, formă, volum, greutate etc.) și operarea cu ele (măsurarea, ordonarea, gruparea, clasificarea etc.) - operații ale gîndirii esențiale în viața de zi cu zi;
- să înțeleagă lumea naturală prin observare și manipulare de obiecte și să poată face *predicții*;
- să înțeleagă efectele activității omului în natură și *responsabilitatea* acestuia pentru mediu etc.

În domeniul **dezvoltării limbajului, a comunicării și premiselor citirii și scrierii** copiii, stăpînind comunicarea verbală, învață să *asculte* partenerul de comunicare în scopul înțelegerii semnificației limbajului, precum și să *comunece eficient* cu copiii și adulții, folosind un limbaj inteligibil, formule de politețe; activitățile de la grădiniță stimulează copilul să-și *îmbogățească vocabularul* și să se *exprime corect gramatical*, să participe la convorbiri, să relateze coerent despre obiecte, persoane, evenimente din experiența sa; să redea conținutul unor texte de volum mic, să formuleze întrebări și răspunsuri; copilul manifestă interes față de carte, inițiază citit-scrisul.

În domeniul **dezvoltării sociale** copilul învață să *aibă încredere în adulții cunoscuți* și să *interacționeze* cu ușurință cu aceștea; să *interacționeze pozitiv* cu copii de vîrstă apropiată, exersînd cooperarea, colaborarea, capacitatea de a stabili relații de prietenie, învață să *țină cont de dorințele și nevoile* celorlalți, să-și *cunoască propriile drepturi* și să *respecte drepturile* altor copii, să *fie tolerant și empatic* față de alte persoane; să își *asume responsabilități*, să fie capabil să *negocieze* și să *participe la luarea deciziilor*.

În domeniul **dezvoltării emoționale** se pune accent pe capacitatea copilului de a-și recunoaște și exprima propriile emoții, de a și le stăpîni și controla, de a înțelege și a răspunde emoțiilor altora. Locul central, însă, îl constituie dezvoltarea conceptului de sine, a percepției și imaginii de sine a copilului: *cine sînt? ce pot/nu pot să fac?, ce îmi doresc? ce îmi place/nu-mi place?, care este locul/statutul meu în grupa de copii* etc. La fel de importantă în ecuația

dezvoltării emoționale este *încrederea în sine*, convingerea că poate face ceea ce și-a propus, *independența* și *responsabilitatea personală* - sentimente care alimentează și susțin dorința naturală a copiilor de cunoaștere, explorare, descoperire. La grădiniță copiii sînt încurajați să-și *exprime opinia* și *să facă alegeri*, să spună ce simt și să pună întrebări nestingherit. Ei învață că toți (copiii și adulții) sînt importanți și că fiecare are propria valoare.

Preșcolarul va veni la școală *sănătos* din punct de vedere *fizic și psihic*, va manifesta deprinderi de igienă individuală și de grup, va tinde spre alimentare sănătoasă; copiii vor ști *cum și cui să ceară ajutor* atunci cînd au nevoie, vor respecta anumite reguli în diferite contexte (la grădiniță, în stradă, în transportul public și în alte locuri publice) și vor face distincția între siguranță și pericol. Copilul se va implica cu plăcere în activități de mișcare, demonstrînd *coordonare psihomotoră*, un nivel suficient de dezvoltare a mișcărilor de *bază* (mers, alergare, cățărare/coborîre, aruncare) și a mișcărilor *fine* (necesare la utilizarea instrumentelor de scris, de hașurare și desen, de tăiere și lipire, modelare sau deprinderi de îmbrăcare/dezbrăcare și mînuire a tacîmurilor în procesul de luare a mesei).

La debutul școlar copilul *va cunoaște și va aprecia* teatrul, artele plastice, literatura, muzica, dansul; va manifesta capacitatea de a exprima unele idei și emoții prin mijloace artistice.

Pentru a asigura dezvoltarea copilului în toate domeniile enumerate, grădinița va dezvolta la copii *capacități și atitudini în învățare: curiozitate și interes* manifestate pentru lucruri/fenomene/evenimente noi, *dorința* copilului de a investiga, explora, *creativitate, inițiativă*, capacitatea copilului de *a stăru* într-o activitate, de *a-și concentra atenția și a duce un lucru la bun sfîrșit*, chiar dacă este întrerupt sau distras, capacitatea de *a-și aștepta rîndul, de a nu întrerupe o discuție, de a aștepta sfîrșitul activității/lecției etc.*

Copilul trebuie să vină cu plăcere la grădiniță, cu plăcere și nestingherit de nimeni **SĂ SE JOACE**, explorînd, investighînd și învățînd lucruri, fenomene, evenimente, relații noi, cu plăcere să comunice și să facă lucruri împreună cu alți copii, pentru că doar așa el învață și se dezvoltă. CU PLĂCERE!

Asta se poate întîmpla doar atunci cînd cei ce se ocupă de educația copiilor cunosc și respectă particularitățile de vîrstă și individuale ale copilului, ritmul lui propriu de dezvoltare, interesele, motivațiile, dorințele acestuia, țin cont de nevoile unice și de potențialul de dezvoltare al fiecărui copil, crează un mediu securizant, stimulatînd și incluziv, organizîndu-l astfel, încît copiii nu se tem de riscuri în propria învățare, se comportă în mod democratic, învață să lucreze în cooperare și independent.

19 ianuarie, 2015

Maria VRÂNCEANU, consultant